

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List vella s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gl., za pol leta 1 gl. 60 kr. za četrť leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravnitvu v stolnem farovžu. Deležniki tiskovni drnštva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikeš trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznacila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolec 30 kr.

Kaj so mladoslovenci?

1. Ni še tega dolgo, kar smo Slovenci v lepi zastopnosti delovali in se vojskovali zoper svoje nasprotnike. Ali zdaj je vse drugače. Mesto zastopnosti imamo prepire, mesto složnosti razpor. Kdo pa je tega kriv? Odgovorimo: nek tujec, ki se je k nam pritepel in mnogo iz med nas na svojo stran zvalil. Temu tujcu je ime: liberalizem. In ljudem, ki se od njega zaslepiti dajo, pravimo, da so liberalci. Ime sicer ni slabo. Vzeto je od latinske besede: liberalis t. j. radodaren, svobodoljuben. Vendar lepo ime, krije grdo stvar: golo sebičnost. Liberalci je svobodoljuben le za sebe, drugim je ne privošči. Druge hoče vse strahovati in potepati. To hudo lastnost pa si je prisvojil, ker je liberalci z vero vred tudi otrešel: krščansko ljubezen.

2. Nekdo je ljudem liberalca tako popisal. Rekel je: liberalci je večjidel tak človek, ki je sicer kde v kakih krstnih bukvah zapisan, vendar v petek meso jé, v nedeljo nič k sv. meši ne hodi, zraven pa na mešnike psuje, kolikor mu je le mogoče. Liberalci je brezverniki od glave do pet. Ali s tem še ni zadovoljen. On hoče svojo nevero tudi drugim vsiliti, naj rajši po postavah. In to je glavni in prvi uzrok, zakaj si liberalci pri volitvah toliko prizadevajo, da bi zmagali. Hočejo si pot nadelati do postavodajalne oblasti, da bi potem po postavah napravili vse brez Boga in brez vere. Hočejo poskusiti, ali se da tudi brez Bog doseči, kar si verniki prizadevajo dognati z božjo pomočjo in naslanjajé se na božje zapovedi.

Da to ni mogoče, nam že zdrava pamet kaže. Blizo stoletna skušnja pa potrjuje. Vselej ostane resnično: ako Bog biše ne zida, zastonj se trudi, kateri jo stavi. Laška, Francoska in Španjska dežela, sploh vsak narod je zašel v naj večje ne-

sreče, kedar so mu liberalci začeli gospodariti brez ozira na Boga in na sv. vero. Kajti akoravno se jih je veliko dalo po liberalizmu ob sv. vero spraviti, vseh vendar ni zamogel zapeljati. Vselej jih je veliko Jezusu zvestih ostalo, ki so prav pogumno in stalno branili sv. vero in katoliško cerkvo. To pa se vé, liberalcem ni bilo povoljno. Nastali so prepiri, razpori, punti, revolucije s strahovitim kriprelivanjem. Liberalci so časih tak divji postali, da so, postavim na Francoskem leta 1789.—1800, vso katoliško službo božjo zatrli; cerkve so podirali, mešnike in škofe pa klali. Enako se zdaj godi na Španjskem. Sploh liberalci so dozdej še vsako deželo, kder so rogovillili, spravili v prepire in nesrečo.

3. No in taki liberalci so zdaj postali nekateri iz med mlajših Slovencev. Otrešli so vsaj djanski sv. vero. Mladoslovenci so slovenski liberalci. A z vero vred pogrešajo tudi krščansko ljubezen. Zato pa se tudi niso bali, med Slovence pognati: nevslšan prepir in žalosten razpor. Poprej smo se lepo složni držali zlatih in prav avstrijskih besed: vse za vero, dom in cesarja. Slovenski liberalci pa so odpadli. Znani dr. Vošnjak jim je dal novo glasilo: vse za narod, omiko in svobodo. Mladoslovenci so tedaj izbrisali vero pa tudi cesarja! Ali ker se večina Slovencev niti veri, niti domovini niti cesarju izneveriti ne da, zato so zdaj naši mladi liberalci hudo jezni in srditi postali.

Pod vodstvom dr. Vošnjaka so napravili dvoje novin ali cajting? „Sl. Narod“ in pa „Sl. Tednik.“ Prve novine so namenjene bolj izobraženim Slovincem po mestih in trgih in jim prodajajo svojo liberalno omiko. Ali to vam je omika, da se Bogu usmili. Vse, kar je na Slovenskem poštenega, vse se napada in grdi. Naj boljši moževi slovenski, ako se nevernim mladičem ne uklanjajo, trpijo naj bolj nagujusno ogradenje. Na

primer: dr. Bleiweisa pozna celi slovenski svet. Hvaležno se ga ima vsak spominjati. Celih 30 let izdaja znane ljubljanske Novice. Ne da se do-povedati, koliko dobrega je našemu ljudstvu storil. Slavni mož je že 65 let star in zdaj ga zelo gr-dobno z blatom pometajo. „Sl. Narod“ ga ima za onemoglega starca, za žolčnatega klevetnika, za duševnega eunuha t. j. za človeka, kate-rega so kopili . . . sram vas bodi vi omikani (?) gotovo pa nehvaležni slovenski liberalci, sram vas bodi, če še kaj srama glešate. . .

Našega vrlega Hermana, ki se kot naš po-slavec že 13 let za naše pravice poteguje, tega vrlega moža imenujejo: klevetnika, nazadnjaka, odpadnika, človeka, ki ima sebične namene. . .

S drugim časnikom, „Sl. Tednikom“ pa je dr. Vošnjak udaril po sv. katoliški veri in jejih blagoslovenih služebnikih. In to jegovo početje je brez dvombe najbolj hudobno. Kajti s tem je nemirni Vošnjak začel pačiti in podirati tisto, kar je še naše nesrečno ljudstvo v njegovih tagah edino tolažilo in obupa varovalo, t. j. sveto kr-ščansko vero.

Kaj bomo tukaj storili?

Naj boljše bi bilo, ako bi se zopet pomirili in porazumili!

Vendar žali Bog, o tem Vošnjak in večina jegovih privržencev ničesar slišati nečejo. Slovenski liberalci hočejo, da se jihovemu brezver-stvu, jihovi blatni omiki vsi podvržemo. A tega verni Slovenci ne storimo. In zdaj nam drugo ne ostaja, kakor da se Vošnjaku in jegovim privržen-cem krepko ustavimo. Naj prvo bodi, da Voš-njaka, naših liberalcev glavarja, v Celji ne vo-limo za poslanca. Potem si utegne vroči go-spod nekoliko odehniti. Morebiti potem previdi, da se večina Slovencev ne da premeknoti od bla-gega glasila vse za vero, dom in cesarja.

Nove volitve so blizo.

II.

Zdaj kmetski ljudje pazko imejte! Kedar v mesto pridete, tedaj lahko vidite, kako vojaki eksercirajo. Ali ob enem tudi zapazite, da so ve-jaki večjidel vzeti iz kmetskih prebivaleev. Ako pogledate v davkarijo, tedaj bodete našli večjidel kmetske ljudi z dačnimi knjžicami pod pazduho. Tudi v cerkvi bodete naleteli na več ljudi proste-ga stanu, kakor pa na gospodo.

A drugače tudi biti ne more. Kmetskih ljudi je 6krat več, kakor mestjanov. Oni plačujejo 3krat več davkov, kakor vsi „purgarji“, tržci, o-bitniki in veliki posestniki s k u p a j.

Zdaj pa pomislite, kako je število poslancev razdeljeno? Dunajski državni zbor bi imel šteti: 353 poslancev. Od teh volijo grajšaki: 86, me-stjani: 137, kmetski ljudje pa 130. Tedaj mest-

jani, katerih je 6krat manjše od kmetov ter 3krat manjše davkov plačujejo, vendar volijo 7 poslancev več, kakor kmeti.

Človek bi mislil, da bodo oni, katerih je največ in ki dajejo davkov najbolj obilo po krvi in po denarjih — tudi imeli največ poslancev.

No, to zdaj drugače ni. Vendar zamore drugače biti. To pa le, ako zdaj kmeti nobenega ne volijo, kateri bi z liberalci potegnol. Potem bo gotovo in kmalu boljše.

Kako pa dobre volitve srečno dognati, to je „Sl. Gospodar“ v 29. številki nekoliko pojasnil — in sicer gledé na imenitne volitve volilnih mož. Dnes pristavimo še nekoliko jako važnih opombic.

1. Z oblastili se sme edino le pri velikem posestvu voliti v državni zbor. Za druge skupine je to prepovedano po § 9. volitvenega reda za neposredne volitve. Vendar svetujemo tudi na kmetih pobrati pooblastila ondi, kder bi se bilo bati, da bi se jih liberalci vendar hoteli po-služiti.

2. Volilni zapisniki se ravno zdaj sestavljajo. V nje se mora zapisati vsak, kateri ima pravico voliti. To pa so po § 14 volitvenega reda za Štirsko, tisti kateri smejo voliti v srenjski zastop. Vendar ne vsi, ampak le tisti, kateri:

a) v srenjah s tremi volilnimi razredi spa-dajo v prvi in drugi razred. Tretji razred ne voli volilnih mož.

b) kateri v srenjah z menj kakor tremi vo-lilnimi razredi prvi dve tretjini vseh po svojih direktnih davkih v vrsto postavljenih srenjskih volilcev znašajo. In tem se zdaj pristavijo možje, ki imajo vo-lilno pravico brez ozira na dačo n. pr. duhovniki itd.

3. Vsak volilec sme svojo volilno pravico le enkrat in sicer le na kraju rabiti, kder na-vadno (redno) stanuje. Nihče ne sme ob enem vo-liti v mestu in na kmetih.

4. Volilni mož pa sme vsakdo biti, če je polnoleten in ima pravico v občinski zastop voliti, tedaj n. p. tudi mož, ki je pri srenjskih volitvah v tretjem razredu. Starost 30 let se zahteva edino le od poslancev.

5. Gospode duhovnike prosimo § 10. volit-venega reda za državni zbor ne prezirati. Ondi se veli, da volilci le iz med sebe t. j. iz med sosrenjčanov koga za volilnega moža postaviti smejo (aus ihrer Mitte). Tedaj se ima dobro gle-dati na to, ali ima oseba, katera je za volilnega moža namenjena v dotični srenji, tudi pravico vo-liti v srenjski zastop ali ne, t. j. ali je sosrenjčan ali ne. Če one pravice nima, (postavim: župnik, kaplan, učitelj itd. v srenji, kder ne stanuje) tedaj se naj gleda, da ga dotična srenja postavi za svojega častnega sosrenjčana (Ehrenbürger). Ta ima volilno pravico, in zamore vo-ljen biti, in se postavi na prvo mesto tistih, ki volijo brez ozira na davke, n. pr. duhovniki, nči-